

حیطه اهداف آموزشی (جهت اهداف ویژه)

در حوزه روان شناسی تربیتی معروفترین طبقه بندی بلوم می باشد که در آن اهداف آموزشی در سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی طبقه بندی می شوند.

حیطه شناختی

این حیطه مربوط به یادآوری مواردی است که به فراگیر آموزش داده شده است و از ساده ترین سطح شناخت تا پیچیده ترین اهداف را در برمی گیرد. سطوح دانش خود شامل موارد زیر می باشد:

آگاهی (دانش): یادگیری در حد آگاهی مستلزم توانایی به خاطر سپردن مطالب و به یاد آوردن آنها است.

تعریف کردن، توصیف کردن، مشخص کردن، جمع آوری کردن

ادراک (فهمیدن): مستلزم توانایی به خاطر سپردن و درک مطالب و ارائه آنها با عبارات و جملاتی می شود که شخص خودش می سازد.

تفسیر کردن، خلاصه کردن، بحث کردن، توضیح دادن، مقایسه کردن، تشخیص دادن

کاربرد (بکار بستن): مستلزم توانایی بکار بستن قوانین، اصول، فرضیه ها، روش ها و دستورالعمل ها است.

نشان دادن، تکمیل کردن، محاسبه کردن، مسئله را حل کردن

تجزیه و تحلیل (Analysis): مستلزم توانایی تجزیه و تحلیل کردن مطالب است.

تجزیه و تحلیل کردن، مقایسه کردن، تقسیم کردن، ارتباط دادن، نتیجه گیری کردن، مرتب کردن

تفاوت طرح درس ترمی و روزانه

در طرح درس ترمی برنامه ریزی برای یک ترم و یا یک سال تحصیلی صورت می گیرد و صرفاً اهداف کلی نوشته می شود. اما در طرح درس روزانه اهداف به صورت کلی، جزئی، رفتاری نوشته می شود. بر خلاف طرح درس ترمی که فقط اهداف کلی بیان می شود در طرح درس روزانه اهداف رفتاری باید به تعداد اقدامات و برنامه ها نوشته شود. همچنین در طرح درس روزانه وسایل و امکانات کمک آموزشی، روش های تدریس، و حتی روش ارزشیابی در زمان تدریس پیش بینی می شود.

طراحی طرح درس روزانه

مراحل تنظیم طرح درس روزانه

رعایت مراحل و نکات زیر برای تدوین یک طرح درس روزانه خوب ضروری است:

- تعیین موضوع یا عنوان درس
- تعیین هدف کلی درس
- تعیین و نگارش عناوین فرعی و رؤس مطالب
- نگارش و تنظیم هدف های جزئی درس: ماهیت اهداف جزئی همانند هدف کلی است، اما در قالب موضوعی ریزتر و محدودتر. به عبارت دیگر هدف های جزئی هر درس، اهداف واسطه ای یا اهداف زیرمجموعه هدف کلی آن درس اند.
- نگارش و تنظیم هدف های رفتاری: هدف های رفتاری هر جلسه تدریس باید با توجه به شرایط، ضوابط و امکانات تنظیم شود، و متناسب با سطوح مختلف حیطه های یادگیری باشد...
- تهیه و تنظیم سؤال های لازم برای اجرای ارزشیابی تشخیصی: به منظور تعیین توانایی های واقعی فراگیران برای ورود به فعالیت های جدید آموزشی، پیش بینی و نگارش سؤال های ارزشیابی تشخیصی لازم و ضروری است.

طرح درس، عبارت است از فرآیند برنامه ریزی و سازمان دادن به مجموعه فعالیت هایی است که مدرس در ارتباط با هدف های آموزشی، محتوای درس و توانایی های فراگیران برای مدت زمان مشخص نوشته است. و در واقع سندی است که اجزای مختلف فرآیند آموزشی فعال برای مشارکت فراگیران به منظور دست یابی به اهداف آموزشی را ترسیم می کند. طرح درس، ساختاری سازمان یافته برای تدریس و نقشه ای کلی برای هدایت فعالیت های آموزشی است و در آن مفاهیم، اهداف، فرصت های آموزشی و روش های ارزیابی یک درس مشخص، بیان می شود. در یک طرح درس، مجموعه فعالیت هایی که مدرس از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی ویژه تدارک می بیند، پیش بینی و تنظیم شده است و مدرس با کمک طرح درس می تواند فعالیت های ضروری آموزشی را به ترتیب و در مراحل و زمان های مشخص و به شیوه ای منطقی پیش ببرد.

اهمیت و فواید استفاده از طرح درس:

- - استفاده بهینه از زمان
- - تحقق بهتر اهداف درسی از نظر کمی و کیفی
- - کاهش بی نظمی و هرج و مرج در کلاس
- - ایجاد انگیزه در مدرس و فراگیران
- - افزایش اعتماد به نفس مدرس
- - ایجاد یادگیری عمیق تر و پایدارتر در فراگیران
- - نهادینه شدن نظم و انضباط در فعالیت های فراگیران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

طراحی برنامه درسی

طرح درس روزانه

تهیه و تنظیم:

دکتر دنیا نظری نیا

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی (EDC)

کمیته برنامه ریزی آموزشی

شهریور ۱۴۰۱

تبلیور ارزشها: رفتار فرد به جز در مواردی که وی مورد مخاطره قرار گیرد، تحت تاثیر عواطف و احساسات واقع نمی شود. بدین ترتیب فرد طبق ارزشهایی که درونی کرده است به شیوه ای باثبات عمل می کند. تحت نفوذ قرار می دهد، تجدیدنظر می کند، داوری می کند، قضاوت می کند و ... در حیطه عاطفی می توان یک فراگیر بی تفاوت و خنثی را به یک فراگیر فعال تبدیل کرد.

حیطه روانی-حرکتی

این حیطه در بر گیرنده مهارت های عملی است به عنوان مثال مهارت در زمینه کار آزمایشگاهی، زمینه فنی و حرفه ای و...

منابع:

فردانش، هاشم، طراحی آموزشی، مبانی، رویکردها و کاربردها. نشر سمت، ۱۳۹۲.

سیف، علی اکبر. روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. نشر دوران. چاپ ۹. ۱۳۹۳.

ترکیب: مستلزم توانایی اتصال و به هم گره زدن اجزا و عناصر جداگانه است؛ همراه با نتیجه ای جدید و بدیع

طراحی کردن، ابداع کردن، ایجاد کردن، ترکیب کردن

ارزشیابی و قضاوت (Evaluation & Judgement): مستلزم توانایی نقد در آثار و نظریات است با استفاده از معیارهای درونی (شخصی) و بیرونی (علمی و عینی).

قضاوت کردن، توصیه کردن، تصمیم گرفتن، ارزیابی کردن، درجه بندی کردن

حیطه عاطفی

شامل رفتارهایی است که به علایق، احساسات، ارزش ها، اخلاقیات و عواطف مربوط می شود و سطوح آن عبارتند از: توجه کردن، واکنش نشان دادن، ارزش گذاری، سازمان بندی کردن، متبلور ساختن.

دریافت یا توجه (receiving): فرد نسبت به وجود پدیده ها و یا محرکات آگاه و حساس بوده و مایل به دریافت یا توجه به آنها باشد.

می پرسد، انتخاب می کند، با دقت گوش می دهد و...

واکنش (responding): در این طبقه از حیطه عاطفی ما با رفتارهایی سروکار داریم که فراتر از توجه صرف به پدیده موردنظر است. در اینجا فرد به اندازه کافی انگیزه دارد به طوری که نه تنها مایل به توجه کردن است، بلکه فعالانه توجه می کند.

پاسخ می دهد، کمک می کند، موافقت می کند، بحث می کند، گزارش می دهد و ...

ارزش گذاری (valuing): رفتارهایی که در این طبقه قرار می گیرند از ثبات و پایداری کافی برخوردار است. به نحوی که به صورت خصلت ناشی از داشتن یک عقیده یا یک نگرش در می آید.

طرفداری می کند، تغییر می دهد، اصلاح می کند، منظم می کند، تعدیل می کند و...